

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haber-Yorum

Trump'ın Çin Ziyareti ve Amerika'nın İran Karşısındaki Hayal Kırıklığı

Haber:

Pekin'de iki gün süren zirvenin ardından, Amerika Başkanı Trump Çin'den ayrıldı; ancak Washington ve Pekin, üzerinde anlaşmaya varılan hususlar hakkında açık şekilde farklı anlatımlar sundu. Amerika, yeni ticaret anlaşmalarında bir ilerleme olarak gördüğü hususları ve ekonomik iş birliğinin güçlendirilmesini öne çıkardı. Buna karşılık Çin, Tayvan meselesinde sınırların aşılması konusunda yaptığı uyarıya odaklandı; ayrıca Amerika ile Yahudi varlığının İran'a karşı yürüttüğü savaşı şiddetle reddettiğini ifade ederek, bu savaşın hiç başlamaması gerektiğini vurguladı.

Her iki taraf da Trump ile Şi Cinqing arasındaki görüşmelere ilişkin resmî açıklamalar yayımlamış olmasına rağmen, iki anlatım arasındaki ortak noktalar oldukça sınırlı kaldı. Beyaz Saray'ın açıklamaları, Çin'in değinmediği konuları ele alırken; Çin Dışişleri Bakanlığı ise Amerika'nın açıklamalarında yer almayan meselelere odaklandı. Mesajlardaki bu farklılık, ilişkideki daha geniş çaplı gerilimleri yansıtmaktadır; zira her bir taraf, zirvenin sonuçlarını kendi stratejik önceliklerine hizmet edecek şekilde formüle etmeye çalışmıştır. (elcezire.com)

Yorum:

Amerika Başkanı Trump, İran'ı, davranışlarını değiştirmeye zorlamaya yönelik çabalarında büyük diplomatik başarısızlıklarla karşı karşıya kalmıştır; bu da tek taraflı baskıların sınırlarını ve onun stratejik hesaplarındaki hataları ortaya koymaktadır. Aylar süren çatışma ve ateşkesin ardından İran, Washington'un deniz ablukası uygulayıp yeniden açılmasını talep etmesine rağmen, petrol geçişi için hayati öneme sahip küresel bir güzergâh olan Hürmüz Boğazı üzerindeki kontrolünü sürdürmeye devam ediyor. Trump'ın Avrupalı müttefiklerine ve NATO'ya Hürmüz Boğazı'nı açmaya yönelik askerî çabalara katılmaları için yaptığı çağrılar başarısızlıkla sonuçlanmıştır; bu da Amerika'nın nüfuzunun zayıflamasına ve ittifak içinde diplomatik bölünmelerin ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Görünen o ki Trump'ın Çin ziyareti, Çin'in kısmen İran üzerinde baskı kurulmasına yardımcı olacağı umuduyla gerçekleştirilmişti; ancak Trump ile Çin Devlet Başkanı, boğazın açık kalması gerektiği konusunda mutabık kalsalar da, Çin'in İran'ı etkilemek için doğrudan harekete geçeceğine dair hiçbir işaret yoktu; hatta Çin'in resmî açıklamaları, İran meselesini, baskıdan ziyade adaletsiz ve yıpratıcı bir diyalog olarak çerçevelendirmeye devam etti.

Aynı zamanda Amerika ile Çin arasındaki ilişkiler, büyük ölçüde ekonomik iş birliği üretmeye devam etti; zira Çin'in yüzlerce Boeing uçağı satın almasına ve Amerikan tarım ihracatının genişletilmesi de dahil olmak üzere ticari ilişkileri

güçlendirmeye yönelik anlaşmalar yapıldı. Bunlar, jeopolitik gerilimlere rağmen karşılıklı ekonomik bağımlılığın nasıl da devam ettiğini vurgulayan adımlardır.

Trump'ın İran üzerinde baskı kurma konusunda karşılaştığı zorluklar -ki bunlar Amerika'nın müttefikleri arasındaki bölünmeler ve hatta Çin'den bile kesin bir destek gelmemesi nedeniyle daha da ağırlaşmıştır-, özellikle geniş çaplı bir ittifak olmadan uygulandığında, tek taraflı zorlayıcı stratejilerin sınırlarını gözler önüne sermektedir. Bu, Müslümanlar için stratejik bir ders niteliğinde olması gerekir: Zira Amerika, geniş askerî ve siyasî nüfuza rağmen İran gibi tek bir bölgesel güce bile iradesini dayatmak için mücadele ediyorsa, o halde Müslüman ülkeleri arasında kurulacak birleşik bir cephe, küresel sahada çok daha büyük bir güç oluşturacaktır.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Abdullah Asvar